

Sygn. akt III Cz 1637/15

III Cz 261/16

POSTANOWIENIE

Dnia 22 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący-Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędziowie SO Gabriela Sobczyk

SR (del.) Roman Troll

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2016 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko dłużnikowi K. M.

w przedmiocie rozpoznania skargi dłużnika o wznowienie postępowania prowadzonego przed

Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej, w sprawie o sygn. akt I Co 1043/14

oraz o udzielenie zabezpieczenia

na skutek zażalenia dłużnika

na postanowienie Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 21 lipca 2015r., sygn. akt I Co 1950/15

p o s t a n o w i a:

oddalić zażalenie.

SSR (del.) Roman Troll SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Cz 1637/15

III Cz 261/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 21 lipca 2015r. Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej odrzucił skargę dłużnika K. M. o wznowienie postępowania z wniosku wierzyciela (...) Spółki Akcyjnej w W. prowadzonego przed tamtejszym Sądem, w sprawie o sygn. akt I Co 1043/14 oraz oddalił wniosek dłużnika o udzielenie zabezpieczenia. W uzasadnieniu Sąd podniósł, że wierzyciel, wnioskiem z dnia 31 marca 2014r. domagał się nadania wystawionemu przez siebie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu ((...)) z dnia 1 marca 2014r. o nr (...) \ (...) (...) klauzuli wykonalności na swoją rzecz. Sąd Rejonowy stwierdził, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015r., że przepisy stanowiące podstawę nadania klauzuli wykonalności (...) tj. art. 96 ust.1 i art. 97 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe zostały uznane za niezgodne z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, jednakże, zgodnie z wyrokiem TK, powyższe przepisy tracą moc obowiązującą z dniem 1 sierpnia 2016r. Sąd Rejonowy uznał, że pomimo, iż zgodnie z art. 401⁽¹⁾ k.p.c., skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia

(czyli, co do zasady od dnia jego ogłoszenia) to jednak, z uwagi na skorzystanie z przysługującego Trybunałowi uprawnienia i odroczenia utraty mocy obowiązującej wskazanych przepisów prawa bankowego do dnia 1 sierpnia 2016r., przepisy te, do tego czasu, muszą być uznane za zgodne z Konstytucją. Sąd Rejonowy podniósł, że przez „wejście w życie orzeczenia” należy rozumieć moment, w którym moc obowiązującą tracą przepisy, o których niezgodności z Konstytucją orzeczono. W dacie wniesienia skargi przepisy powyższe nie utraciły jeszcze mocy obowiązującej, zatem Sąd Rejonowy uznał skargę za niedopuszczalną. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia został oddalony dlatego, że wobec braku podstaw do wznowienia postępowania, był on bezprzedmiotowy.

Zażalenie na to postanowienie wniósł dłużnik zaskarżając je w całości, wnosząc o zmianę orzeczenia w ten sposób, aby uwzględnione zostało w całości żądanie skargi o wznowienie oraz o zmianę postanowienia w części oddalającej wniosek o udzielenie zabezpieczenia, względnie o nadanie orzeczeniu Sądu Odwoławczego rygoru natychmiastowej wykonalności i zaopatrzenie go w klauzulę wykonalności. Skarżący wniósł także o zasądzenie od wierzyciela zwrotu wszystkich kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, w tym kosztów postępowania odwoławczego. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisów art. 8 ust. 2, art. 32 ust. 1 i art. 190 ust. 3 Konstytucji RP oraz art. 401¹ i art. 407 § 2 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie lub błędną wykładnię. W uzasadnieniu dłużnik podniósł, że w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego, na które powołał się Sąd Rejonowy, Sąd ten zaznaczył, że niemożność wznowienia postępowania do czasu upływu wskazanego w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego terminu, nie dotyczy spraw, w których orzeczenie o niekonstytucyjności normy prawnej zapadło na skutek pytania przedstawionego przez Sąd, a jak twierdzi skarżący o niekonstytucyjności przepisów dotyczących (...) orzeczono na skutek pytania prawnego Sądu Rejonowego w Koninie. Dłużnik podniósł także, że wejście w życie orzeczenia następuje z chwilą jego ogłoszenia, a nie z chwilą utraty mocy obowiązującej przepisów. W następnej kolejności skarżący, przywołując orzecznictwo Sądu Najwyższego, stwierdził, że zdecydowanie przeważa pogląd o skuteczności ex tunc wyroków Trybunału Konstytucyjnego. Skarżący nadto podniósł, że zgodnie z powołanym przez Sąd Rejonowy, orzeczeniem Sądu Najwyższego wyłączenie retroaktywności wyroków dotyczy spraw, w których przepis, który został uznany za niezgodny z Konstytucją, był albo zgodny z poprzednio obowiązującymi przepisami konstytucyjnymi, a jeżeli TK wyłączył jego retroaktywność w pełnym zakresie, to w takim zakresie, w jakim naruszałoby to zasadę ochrony praw słusznie nabytych. Kończąc skarżący stwierdził, że także orzecznictwo sądów powszechnych świadczy o tym, że uznały one skuteczność ex tunc wyroków Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie mogło odnieść skutku.

Zarzuty skarżącego stanowią jedynie polemikę z argumentacją przedstawioną przez Sąd Rejonowy w motywach sporządzonego uzasadnienia, bowiem ten prawidłowo dokonał ustaleń faktycznych i wskazał właściwą podstawę prawną swego rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, które to Sąd Okręgowy przyjmuje za własne, uznając, iż nie ma potrzeby ich szczegółowego, ponownego przytaczania.

Zgodnie z art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Skargę o wznowienie postępowania, zgodnie z art. 407 § 2 k.p.c., powinno się wnieść w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Jak wskazał Sąd Rejonowy, zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia. Wyjątkowo, Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego, nie dłuższy niż 18 miesięcy.

W okolicznościach niniejszej sprawy, Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 14 kwietnia 2015r., P 45/12, odroczył termin utraty mocy obowiązującej niekonstytucyjnych przepisów - art. 96 ust.1 i art.97 ust.1 ustawy Prawa bankowego - niezgodnych z art.32 ust.1 Konstytucji i uznał, że przepisy te będą obowiązywać do 1 sierpnia 2016r. To znaczy, że zachowują one moc obowiązującą przez cały okres od dnia ogłoszenia tego wyroku w Dzienniku Ustaw do dnia 1 sierpnia 2016r. chyba, że wcześniej zostaną uchylone bądź zmienione przez ustawodawcę (co ostatecznie

nastąpiło). Odroczenie ma ten skutek, że w okresie odroczenia przepisy te (o ile wcześniej nie zostaną uchylone bądź zmienione przez ustawodawcę), mimo obalenia w stosunku do nich domniemania konstytucyjności, powinny być stosowane przez ich adresatów, w tym przez sądy (zob. wyrok z 29 lipca 2014r., sygn. P 49/13, OTK ZU nr 7 / (...), poz. 79). Powyższe skutkuje tym, iż sądy winny stosować powyższe zakwestionowane przepisy, równocześnie problem ewentualnego wznowienia postępowań zaistnieje dopiero po upływie terminu odroczenia. W ocenie Sądu Okręgowego, w takiej sytuacji, trzymiesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie zaczyna biec dopiero po upływie terminu odroczenia. Dopiero w takim momencie upada domniemanie konstytucyjności przepisów zakwestionowanych przez Trybunał. Powyższa uwaga dotyczy także powyższych przepisów stanowiących podstawę nadania klauzuli wykonalności tj. art. 96 ust1 i art. 97 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe.

Należy przyznać rację skarżącemu, że w orzecznictwie, zarówno sądów powszechnych, jak i Sądu Najwyższego, doszło do rozbieżności na tle tego, czy w okresie odroczenia utraty mocy obowiązującej, sądy powinny nadal stosować zakwestionowane przepisy, czy traktować je jako niebyłe. Sąd Okręgowy uważa, iż przepisy te winny być nadal stosowane. W tym zakresie Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 listopada 2015r., II CSK 517/14, (opubl. L.). Sąd Najwyższy wyraził w tym orzeczeniu pogląd, wedle którego orzekanie o zgodności orzeczenia z Konstytucją należy do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego i dlatego związanie sędziego ustawą, o którym mowa w art. 178 ust. 1 Konstytucji RP, obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca. Tak też sądy nie mogą traktować przepisów tego rodzaju jako niekonstytucyjnych, aż do czasu, gdy nie utracą one mocy obowiązującej. Sąd Okręgowy przyjmuje, że fakt określenia przez Trybunał Konstytucyjny późniejszej daty utraty obowiązywania aktu normatywnego oznacza, że w mocy pozostaje norma prawna i musi być ona nadal stosowana. Taką opinię wyraził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 września 2014r., IV CSK 738/13. Sąd Najwyższy stwierdził w nim, że do wskazanej w wyroku Trybunału Konstytucyjnego daty utraty mocy obowiązującej przepis musi być uznany za zgodny z Konstytucją, a tym samym wyłączony jest skutek retrospektywny takiego wyroku. Sąd Najwyższy podkreślił, że do momentu utraty mocy obowiązującej przepisu wyłączona jest możliwość wniesienia skargi o wznowienie postępowania, a także wykluczona jest odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa.

Zdaniem Sądu Okręgowego takie rozwiązanie kwestii stosowania przepisów, których utrata mocy obowiązującej została odroczone jest właściwe, albowiem gdyby Sądy zaprzestawały stosowania pewnych przepisów mogłoby dojść do znacznych nieprawidłowości, gdyż ustawodawca nie miałby szans i czasu na korektę wadliwych aktów normatywnych. Pogląd taki znajduje poparcie w literaturze, która wskazuje, że powodem odraczania utraty mocy obowiązującej przepisów jest chęć zapobieżenia możliwym negatywnym skutkom społecznym, budżetowym, gospodarczym oraz dysfunkcją wymiaru sprawiedliwości. Trafnie doktryna wskazuje, że przyjęcie odmiennego zdania prowadziłoby do sprzeczności, ponieważ przepis obowiązywałby, ale nie byłby stosowany (tak np. M. Manowska [w:] M. Manowska, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz”, Warszawa 2013).

Równocześnie Sąd Okręgowy zauważa, że zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 25 września 2015r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015r. poz. 1854), która uchyliła zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny przepisy, bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadano klauzulę wykonalności na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowuje moc tytułu wykonawczego także po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Oznacza to, że (...) wcześniej opatrzone w klauzulę wykonalności nadal uprawnia wierzyciela do prowadzenia egzekucji przeciwko jego dłużnikowi.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Okręgowego, nie doszło do uchybienia art. 401¹ k.p.c. i art. 407 § 2 k.p.c. oraz art. 8 ust. 2, art. 32 ust. 1 i art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, co zarzucał skarżący.

Ponadto Sąd Odwoławczy stwierdza, że Sąd meriti słusznie oddalił wniosek o zabezpieczenie roszczenia w niniejszej sprawie jako bezprzedmiotowy, skoro nie zaistniały przesłanki do wznowienia postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w Rudzie Śląskiej w sprawie o sygn. akt I Co 1043/14 i doszło do odrzucenia wniesionej skargi o jego wznowienie.

Z tych względów oddalono zażalenie dłużnika na skutek nie stwierdzenia wad zaskarżonego postanowienia, zarzucanych przez skarżącego i podlegających uwzględnieniu z urzędu.

Reasumując, z uwagi na powyższe, zażalenie dłużnika jako bezzasadne oddalono, w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

SSR (del.) Roman Troll SSO Barbara Braziewicz SSO Gabriela Sobczyk